

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdanih, in sicer: vsakotek in petek, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 5. uri popoldne, in stane z „Gospodarskim Listom“ in s tako drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6.—
pol leta 3.—
četrt leta 1-50
Posamične številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ trikrat mesečno in stane vse leto gld. 1-20.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pisan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdaje).

Uredništvo in odpravnštvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v II. nadst. zdej. — Urednik sprejema stranke vsak dan od 11. do 12. ure popoldne.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Neplačanih pisem ne sprejema ne uredništvo ne upravništvo.

Oglasi in poslanice

se računajo po pet- vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodi. — Večje širke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakeletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. pet- vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Namestnik v Furlaniji.

Lansko leto si je ogledal namestnik grof Goëss slovenski del dežele po Solski dolini, letos pa se je bil napotil v Furlanijo, da spozna tudi italijanski del, ki leži tik meje. Lepa Furlanska ravnina je gotovo prila namestniku, ker je res krasna in mična za oko. Spoznal je tam namestnik — kolikor se da to storiti v hitri — razmere na sploh, hodisi v tem ali onem pogledu, ter je lahko primerjal slovenski del, kolikor ga je videl, s Furlanijo. Kaj vse pa je utegnil spoznati namestnik v Furlaniji, s tem se ne bomo bavili, temveč si hočemo ogledati le dve dejstvi, iz katerih je lahko veliko posnel, ker tisti dve dejstvi sta prav značilni za razmere v Furlaniji in v Gorici, in dogodili sta se baš ob njegovem potovanju.

Pogostoma že smo povdarjali v listu, da Furlani so zvesti in dobri Avstriji. Oni pač vidijo, ker živijo ob meji, tisto strašno razliko v življenju tostran in onostran črnolih obmejnih kolov, oni slišijo kaj dostiokrat, kako njihovi rodni bratje iz kraljestva blagrujejo one čase, ko so spadali pod Avstrijo. Dobri Avstriji so Furlani, in da so to, so hoteli pokazati tudi možje iz St. Petra pri Moši, torej čisti Furlani. Tisti dan, ko je bival tržaški namestnik v Korminu, so se napotili od doma tje. S kolajnami na preih so korakali proti Korminu ter vsklikali: „Evviva l'Austria, Evviva il nostro Imperatore!“ Ljudstvo je hotelo s tem pokazati svoje patrijotisko mišljenje, in to bas v Korminu, kjer obstoji močno društvo „Austria“, preveto z avstrijskim duhom. Vskliki Sempetercev pa niso prijali laskim delavcem, ki so se peljali v Avstrijo služiti kruha, in ki so baš tačas bili v vlaknu, ki je stal na korminskem kolodvoru, tako, da so lahko čuli prej označene vsilke. Pačli so se jim, nakar so Furlani razjarjeni zakricali: „M...a agli italiani! M...a all'Italia! Tu bodi dostavljeno, da pravi Furlan noče biti Italijan, ker Italijane imenuje le one, ki so v kraljestvu. — Postepanje laskih delavcev na korminskem kolodvoru pač je bilo tako, da se obsoja samo po sebi, in se je res le

čuditi avstrijski vladi, da je takó slepa, da pušča tako zalego v svoje pokrajine.

Iz patrijotičnih pojavov Furlanov iz St. Petra pri Moši je mogel namestnik spoznati, da to ljudstvo je še zvesto Avstriji. Še pravimo, ker utegne se zgoditi, da tista zvestoba in tisti patrijotizem se ohladita, celo se izgubita. — — —

Goriškim irredentovcem nikakor ni polji patrijotizem Furlanov, in zato ga skušajo udusiti, kar se le da! Kaj radi pohajajo Furlanijo, v katero polagoma vsajajo kali irredente, kali odpora proti Avstriji ter sovraštva do slovenskih sodeželanov. Posebno ultralahonska „Lega della gioventù friulana“ izvršuje tako svojo nalogo z vso silo. Ti goriški „giovani“ se bavijo prav resno s Furlanijo, da bi jo pridobili popolnoma v svoje vrhve, kar kažejo na vseh svojih izletih in shodih, katere tam prirejajo. In zato proti Furlaniji nevarnost, da izgubi njeno prebivalstvo dosedanjí še trdno ukoreninjeni patrijotizem. — Slabi izgledi rodé navadno prav zle posledice, in človek je pač bolj nagnjen k slabemu, kakor pa k dobremu. —

Za namestnika je ta okolnost prav važna, ker tu se mu je jasno pokazalo, da treba ustaviti dokaj sumljiva delovanje goriških irredentovcev po Furlaniji, katera naj bi ostala patrijotična kot doslej, ker le, ako je patrijotična, ne živi v sovraštvo do slovenskih sodeželanov, drugače pa pripade idejam „neodrešenih“ Goričanov, katerih sreč težje daleč doli v Italijo, kar jasno priznavajo po svojih listih, zlasti po začasno zamrli „Sentinelli del Friuli“.

To vse namestnik menda ve, vé pa tudi, da goriški izletniki v Terzu in Červinjanu niso klicali: „Evviva l'Austria! Evviva il nostro Imperatore!“, pač pa baš obratno!! Vsi se so preiskave pri predsedniku „Lega della gioventù friulana“, znamenem Codermazu, (po novejšem se zove Codermatti), v prostorih društva, itd., kar je dalo povod, da so zaprli Codermaza in še Brumata. Preiskave so se vršile tudi v Terzu in Červinjanu; kar po noči so morali hoditi ljudje na sodnijo pred preiskovalnega sodnika, ki je bil došel tje iz Gorice. — Pravijo, da spravijo pod ključ še nekaj tičkov.

mogla spraviti do svojega smotra. Lova se pa nikakor ni hotela udeležiti, da bi ne razžalila matere.

Pozvala je torej Lauretto, da bi jo oblekla. Ta jo je opravila v lovsko obleko, katero je bila že zvečer pripravila, in Bice, uglobljena v svoje misli, ni tega opazila, ali se pa ni zmenila za to. Ko je slišala očetov glas, je stopila doli v neko dvorano, kjer ga je našla samega. Grof ji je stopil naproti rekoč: „Gotovo je že vse pripravljeno, pojdiva!“

„Jaz sem prišla, samo da bi vas pozdravila, in da bi vam voščila dobro jutro“, je odgovorila Bice zbegana.

„Šališ se!“

„Ne!“ je odvrnila deklica, odteguje roko očetu, ki jo je hotel odvesti, „pustite me malce tukaj; vsedite se, da se nekoliko pogovoriva.“

„Saj boš imela časa govoriti, kolikor boš hotela. Kaj ne bova danes na lovu celi dan skupaj? Sedaj, ker si bila takó čvrsta, pojdiva, da se ne bo po nepotrebnem dolgočasil Ottorino, ki naju že čaka.“

„Saj sem vam rekla, da ne grem, da ostanem doma.“

„Jaz pa ti pravim, da pusti neumnosti na strani in ne delaj po otročje.“

Tačas je stopil v dvorano Ottorino,

Stojimo torej pred velevažno politisko pravdo, katera prinese v javnost marsikaj takega, kar je bilo temno skrito in strogo tajno pri društvu „Lega della gioventù friulana“; ta pravda utegne nam pokazati goriško irredentovstvo v pravi luči, da je spoznajo tudi tisti, ki doslej nikakor niso hoteli verjeti, da irredenta v Gorici obstoji.

Da pa je tako, kakor je, temu so veliko krivi oni činitelji, ki so se bore malo brigali za početne pojave irredente, temveč jim je bilo vse le otročarija in ničarija, dočim je irredenti rastel greben. Nô, dobila je sčasoma toliko poguma, da je prišlo do javnih pojavov, katerih ni mogoče več prikrivati ter jih puščati nekaznovane, ker so v diametralnem nasprotju z zakoni. Prišlo je do očitnih pojavov, in namestnik ima sedaj priliko premišljevat, kaj je potreba najprvo v deželi odpraviti, da pridemo do rednih odnosajev, do mira, ter kje je potreba v to svrhu uplavati. —

Tržaški namestnik je sedaj lahko razvidel, koliko zla tiči na italijanski strani v deželi, zla, katero je naperjeno proti obstojem razmeram, proti državi in samo po sebi umevno tudi proti nam.

Če je torej njemu in sploh vladi do tega, da se napravi mir v deželi, se mora spremeniti dosedanjí sistem, da ne bodo imeli v rokah celo upravo dežele sami tisti, iz katerih se porajajo taki življi, ki se predrznejo očitne v javnosti kazati, kako protiavstrijsko je njihovo mišljenje in delovanje. Če pa vlada res noče ničesar storiti ter so jej taki življi ljubši kakor pa zvesti podaniki, tedaj bomo morali gledati, da jih sami spravimo v kraj ter naredimo mir, pa naj se zgodi v to svrhu kar hoče. —

Namestnik, prva politiska oseba pri nas, je podnčen dobro o vsem, kar se godi v deželi v zadnjem času, zato bomo videli, kaj ukrene, po čemer si uravnamo goriški Slovenci svoje delovanje za prihodnost!

Siednjič vendar mora odpasti nasi deželni naslov: „dežela neverjetnostij“!!

kateri po običajnem pozdravu, izprosi si dovoljenje od očeta, je prijel deklico za roko ter jo odvedel iz sobane na dvorišče, kjer je bil pripravljen konj za njo. Deklica, kakor začarana, se ni protivila. Spomnila se je sicer obljube, katero je bila dala materi, a kakó naj bi se vrnila sedaj, ko se je bila pustila zasačiti na nogah takó zarano in pa s tisto obleko na sebi? Kaj bi imela reči? — da se je premislila? — pa zakaj? — Bi bila morala izgovoriti se, povedati kak razlog... a njej se je vse vrtelo v glavi, in nedostajalo ji je celo sape, da bi kaj rekla.

Dospevši do konja, je mladenič prijel vajeti iz rok dvorjaniča ter ju podal deklici; na to je pokleknil z jednim kolenom, z drugim je pa napravil pručico za njeno nogo, in ona, dotaknivši se ga komaj, z lahkim skokom je že bila na konju.

Ottorino je stopal na njeni strani, in grof je hodil zraven mladeniča, drže ga prijazno za roko: Za njimi so šli sokolar in štirje dvorjaniči, ki so nesli sokole na pestéh in peljali za soboj privezane pse.

Grof je začel govoriti z mladeničem o svojih psih in jastrebih. Lahko si mislite, kakó pazljivo ga je mogel poslu-

Dopisi.

Iz Turina. — Dne 13. t. m. so uredniki laskih časopisov poskakovali veselja, ker so imeli kaj izrednega poročati svojim čitateljem: goriškim deželnim glavarjem je bil imenovan Payer in 15. t. m. se odpravi prva seja deželnega zbora. Gotovo bo za Slovence zanimivo, ako navedem, kar piše o tej priliki liberalna „Stampa“ v Turinu v svojem poročilu iz Gorice z dne 13. t. m.

„Soboto dne 15. t. m. se slovesno odpre naš deželni zbor, ker je že zasedeno mesto deželnega glavarja, katerim, kakor vam znano, je bil izvoljen laski poslanec Payer.“

Pri odprtvi zbora priredé Italijani, kakor se mi poroča, veliko demonstracijo novoizvoljenemu glavarju.

Za Italijane; izvolitev Payerja velike važnosti, kajti z njegovim glasom imajo sedaj pri glasovanju večino.

Tudi pri bodočem zasedanju deželnega zbora bo najbolj tehtovita razprava o deželnem šolskem zalogu; Italijani gotovo ne pustijo, da se uresniči predlog, ki ga podpirajo njihovi nasprotniki, Slovenci. Povzročil je ravno omenjeni predlog, da je odstopil prejšnji glavar grof Coronini.

Italijani so takrat zabranili razprave in so pripravljali tudi sedaj pobijati z vseni legalnimi (!) sredstvi težnje njih nasprotnikov Slovencev.“

Pri takih poročilih lahko spoznamo, kje da smo. Italijani so zabranili, da bi se obravnavalo o šolskem zalogu, ker so se zdržali seje. In sedaj, ko imajo večino, sedaj menda hočejo, da se obravnava seveda po njihovem načinu. Bodimo srčni in upajmo, vsaj se še ne ve, kdo zmaga! Nasi poslanci, kakor sodim, se ne udeležé sej, dokler si ne pribore zaželenih pravic.

Goričanje so vneli za svoj narod in navdušeni za Avstrijo! Zakaj bi se nam neki vrival glavar, ki ni prijazen naši narodnosti!?

Dne 15. t. m. se je res odprl deželni zbor in Payer je obžaloval, da niso prišli Slovenci ter obljubil posredovati. Li misli on, da so Slovenci res toli bedasti, da bi se dali uloviti njemu v mrežo! Naj bi jo

šati Ottorino, ko je videl, da Bice ondi na njegovi strani ni izpregovorila besedice, in ga ni hotela razveseliti le z jednim pogledom.

On jo je poprašal, ali se morda slabo počuti, ali potrebuje česa, kakó ji kaj ugaja ta ježa, kaj misli o vremenu, in še marsikaj drugega; a naposled je moral utihniti tudi on, kajti deklica je ta vprašanja sprejela takó, da mu je prešlo veselje do nadaljnega govorjenja. Tedaj je ostala pot popolnoma odprta grofovi zgovornosti, in on se je poslužil te prilike v obilni meri.

Čez dve uri so prišli v kostanjev gozd. Tam so dvorjaniči spustili pse, ki so se raztekli na levo in na pravo, sledé z gobci po tleh; gospodje in sokolar so pa šli na griček, odkoder je bil lep razgled na vse strani.

Komaj so došli tje, se je obrnil grof h hčeri, rekoč: „Glej Diano, ki nas sliši“, ter ji je kazal psico, ki je pazljivo iskaje ter mahaje z repom šla proti njim. Glej, je že zasledila, sedaj je spodila kljunača. Snami kapico Garbinu! Dej, le hitro, kako si danes okorna! Spusti za, ga že vidi! takó, dobro! Glej, kako lepó leti! o, mu ne uide več; bravo moj Garbino, kakó naglo pada na-nj, glejte, glejte, ga že ima!“

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

Italijanski napisal Tommaso Grossi

(Dalje)

Misel je bila ta, da morda ni res, kar je pravila mati o Ottorinu, da ga ni takó naglo obsoditi. Kakó bi bilo to mogoče, ko je vendar on najiskrenejši in najblazji mladenič, ter ji je tolikokrat prisegel svojo zvestobo! A prva skrb ji še ni dala miru, in lahko uganete, da bi je bila rada odpravila. Če bi mogla nekoliko časa sama govoriti z očetom, bi ga lahko z lepa, ne da bi se ovadila, privedla do tega, da bi ji pojasnil tisto skrivnost. Ali oče je imel oditi ob zoru, in če bi ne šla z njim na lov, bi ga ne videla več do večera; pa naj bi ostala celi dan s tisto skrbjo v glavi? In če bi se ji ne posrečilo, dobiti ga samega še, kadar bi se vrnil, ter govoriti z njim o tej zadevi, predno bi odšel Ottorino?... in Ottorino je imel oditi drugo jutro jako zarano.... Sklenila je, da vstane takoj, ker je hotela biti že pripravljena, ko bo bodo klicali; tačas je menila dobiti očeta samega, in poskusiti, če bi ga

